

Sisäisen tarkastuksen toimintaohje

KH 19.6.2023 § 167

Sisäisen tarkastuksen toimintaohje

Tässä toimintaohjeessa määritellään Valkeakosken kaupungin sisäisen tarkastuksen toiminta hallintosäännön määräyksiä täsmentäen. Toimintaohjeessa eritellään sisäisen tarkastuksen tarkoitus ja tehtävä, toimintaa velvoittavat standardit, asema ja tietojensaantioikeus, suunnittelun ja raportoinnin sekä laadunvarmistuksen menettelytavat.

1. Tarkoitus ja tehtävä

Hallintosäännön mukaan sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida ja varmentaa sisäisen valvonnan toimivuutta ja riskienhallinnan riittävyyttä. Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle.

Sisäinen tarkastus arvioi kaupunkikonsernin toiminnan hyvän hallinto- ja johtamistavan, sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tuloksellisuutta. Toiminnan tarkoituksena on arvioida ja tukea tuloksellisuutta, lainmukaisuutta ja eettisyyttä, turvata omaisuutta sekä auttaa johtamisessa ja päätöksenteossa käytettävän tiedon luotettavuuden kehittämistä. Sisäinen tarkastus edistää toiminnallaan kaupunkikonsernin ennakoivaa ja tuloksellista riskienhallintaa, väärinkäytösmahdollisuuksien havaitsemista ja niihin puuttumista sekä hyvän johtamiskulttuurin kehittymistä. Sisäinen tarkastus voi olla luonteeltaan myös konsultoivaa.

2. Toiminnan eettiset ohjeet ja standardit

Sisäisen tarkastuksen toiminnan perusteina ovat rehellisyys, objektiivisuus ja luottamuksellisuus. Rehellisyys on luottamuksen pohja. Objektiivisuus tarkoittaa sitoutumattomuutta ja tasapuolista tarkastelua tutkinnan kohteeseen nähden. Tarkastajan omat edut tai toiset henkilöt eivät vaikuta arviointiin. Objektiivisuuden tähden sisäistä tarkastusta tekevän tulee pidättäytyä arvioimasta sellaisia toimintoja, joista hän on ollut

suoaan vastuussa viimeksi kuluneen vuoden aikana. Lisäksi sisäistä tarkastusta tehtäessä on otettava huomioon hallintolain esteellisyysäädökset.

Sisäisen tarkastuksen toimeksiannot on suoritettava ammattitaitoisesti ja kaupungin strategiat, tavoitteet ja riskit huomioiden. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on antaa ohjeistusta ja siten kehittää kaupungin toiminta, mutta myös tarkastusta tulee kehittää jatkuvasti. Viestinnän tulee olla tuloksellista ja tulevaisuuteen suuntaavaa. Sisäisen tarkastuksen toiminta on osa riskilähtöistä varmistusta, jolla edistetään kaupungin kehittämistä.

3. Asema ja tiedonsaantioikeus

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaisuudessa. Sisäistä tarkastusta hankitaan ostopalveluna tarpeen mukaan joko erillisinä toimeksiantoina tai pidempiaikaisella sopimuksella. Tarkastus voi kohdistua palvelukeskukseen, yksikköön tai kaupungin konserniyhtiöihin.

Sisäisellä tarkastuksella on laaja tietojensaantioikeus. Lähtökohtaisesti tarkastusta varten tulee saada viivytyksettä käyttöön kaikki tarkastuksessa tarvittava aineisto ja käyttöoikeudet järjestelmiin. Tiedonsaantioikeus koskee asiakirjojen lisäksi myös teknisessä muodossa säilytettävää tietoa. Arvioinnin kohteena olevan toimintayksikön tehtävänä on avustaa tarkastuksen suorittamisessa. Tarkastusta tekevällä on läsnäolo- ja puheoikeus toimintayksiköiden johtoryhmien kokouksissa ja muissa tiedonsaannin kannalta tarpeellisissa tilaisuuksissa. Tietotarpeesta ja tiedonsaannista sovitaan erikseen toimeksiantokohtaisesti.

Tarkastuksen tekijällä ei ole päätösvaltaa toimintoihin ja tarkastettaviin asioihin nähden. Sisäisen tarkastuksen suorittaja on velvollinen pitämään tarkastus- ja konsultointitoiminnassa saamaansa informaatiota luottamuksellisena ja hyödyntämään tietoa vain tarkastuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

4. Toiminnan suunnittelu

Sisäisen tarkastus toteutetaan strategiaa noudattaen riskilähtöisesti. Tarkastukset perustuvat vuosisuunnitelmiin, mutta toimintaympäristön ja riskien muuttuessa voidaan

tehdä suunnitelmista poiketen ad hoc –tarkastuksia. Suunnitelmassa esitetään kunkin tarkastuksen laajuus, tavoite, ajoitus ja tarvittavat resurssit.

Sisäinen tarkastus laatii toimintasuunnitelman kaupunginjohtajan johdolla. Suunnitelma perustuu toimintaympäristön ja riskien arviointiin. Toimintasuunnitelma ja resurssitarpeet esitetään kaupunginhallitukselle. Arviointien kohdentamisessa otetaan huomioon kaupunginhallituksen näkemykset.

5. Raportointi

Tarkastuksista laaditaan vuosittain kaupunginhallitukselle sisäisen tarkastuksen toimintakertomus, missä esitetään keskeisimmät havainnot ja suositukset sekä niiden seurannan tulokset.

Sisäinen tarkastus raportoi kunkin arvioinnin tuloksista arvioinnin kohteiden lisäksi kaupunginjohtajalle ja tarvittaessa kaupunginhallitukselle. Jokaisesta tarkastuksesta raportoidaan keskeiset havainnot ja suositukset sekä tarkastuksen kohteen kehittämistoimenpiteet. Arvioinnin kohteesta vastuussa oleville annetaan mahdollisuus esittää näkemyksensä havainnoista ennen lopullisen raportin antamista, ellei ole perusteltua syytä menetellä toisin.

Suosituksen seurannan tuloksista raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle sekä tarkastuksen kohteen toiminnasta ja valvonnasta vastaavalle johtavalle viranhaltijalle.

6. Ammattitaito ja laadunvarmistus

Sisäisen tarkastuksessa noudatetaan sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja sekä yleisesti hyväksytyjä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan viitekehyksiä. Tarkastusta tekevällä tulee olla sisäisten tarkastusten toteuttamiseksi tarvittavat tiedot, taidot ja pätevyys. Tarkastusten toteuttajien tulee kehittää ja ylläpitää ammattitaitoaan jatkuvasti. Tarkastuksiin voidaan hankkia ulkopuolisia asiantuntijapalveluita ja myös sisäisen tarkastuksen laadunvarmistus voidaan toteuttaa ostopalveluna. Lähtökohtaisesti itsearviointissa käytetään apuna palautekyselyä.

7. Toimintaohjeen hyväksyminen ja voimaantulo

Tämä toimintaohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa 19.6.2023 § 167 ja se astuu voimaan välittömästi.
